

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Postán vagy Pécsért hához küldve:
EGÉSZ ÉVRE 5 ft — kr.
FÉL ÉVRE 2 " 50 "
NEGYED ÉVRE 1 " 25 "
EGYEN SZÁM 10 kr.

PÉCSI FIGYELŐ.

HIRDETÉSEK ÁRA:
Egy öt hasábos pótisor egy-
szori megjelenésért 6 kr.,
3-szorért 5 kr., 10-szerért
4 kr. fizetendő.
Minden hirdetés után 30 kr.
bélyegdíj fizetendő.

Szerkesztőség:

János-utca 8-ik szám.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.
Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, KÖZSL JÁNOS úrnál a város ház épületben, LILL JÁNOS úrnál a budai külvárosban, valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Kiadóhivatal:

János-utca 8-ik szám.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Az iparosok országos szövetsége és a szállítások.

Hosszu vajadások után végre megtörtént az első határozott lépés: Magyarország kisiparosai szövetségbe léptek és a hadsereg szükségleteinek szállítása végett szervezkedtek. Előttünk f-kzenek az iparosok szegedi értekezletén alkotott szövetségi alapszabályok. Az eekben foglalt szövetségi szervezet nem oly egyszerű és átlátszó, hogy azt első pillanatra kelőleg fel foghatók és megérthetők.

Már maga az a tény, hogy az egész ország iparosai egy kalap alá vonva, erős centralisztikus szövetségbe léptek, nagy és komplikált apparátust igényel. De még sem ezen fordul meg az iparos szövetség lényege. A lényeg a szállítások módozataiban keresendő.

Ha elvontan tekinthetők a dolgokat és nem kellene tekintettel lennünk kisiparosaink nyomott anyagi helyzetére, akkor azt mondanánk, hogy a szállítások felvállalására alakítsanak kisiparosaink oly szervezeteket, a minők a kereskedelmi törvényben jelezvők; mert ezek szerint a kisiparos lehetne az egyedüli vállalkozó és a kizárólagos szállító.

De ez jelenleg kivihetetlen és kisiparosaink viszonyai közt képtelenség is. Nálunk a kisiparosnak nincs pénze, szövetséghez egyesülve tehát többen sem képesek tökébefektetéseket tenni. De kisiparosainknak hitelük sincs; mert ők hitelintézeteket nem alakítottak, a létező hitelintézeteket pedig nem az ő igényeikhez és viszonyaikhoz képest formálvák.

Midőn tehát a kisiparosok a hadsereg szükségleteinek szállítására vállalkozni akartak, a viszonyok kényserítették őket arra, hogy ők maguk mellé még közvetítő szállítókat keressenek. S ezt meg is találták. A Szegeden alkotott alapszabályokban ezek fővállalkozóknak nevezetnek.

Ha ugyanis emez iparos szövetségnek központi végrehajtó bizottsága felvállal valamely ragymennyiségű bór- vagy ruhanemű-szállítást, akkor

ez a szükséges nyersanyag beszerzését nem bírhatja a kisiparosokra; mert ezek arra képtelenek. A kisiparos csak a munkát, az anyag feldolgozását vállalhatja föl s ezt képes is teljesíteni.

Az egész vállalat közvetítői mindig a nyersanyag-szállítók lesznek. S ezek vagy a kisebb posztók és timárok egyesüléseiből állanak vagy pedig legnagyobb részt posztó- és bőrgyárosok lesznek. És ezeken fordul meg az egész vállalkozás lényege.

Az iparos szövetség végrehajtó bizottsága tehát vagy a posztó és bőrgyárosokkal, avagy pedig a posztók és timárok kisebb szövetségeivel lép érintkezésbe és ezekkel egyesítve létesíti a szállításokat. A vállalat finanszírozása, a nyersanyag beszerzése, ennek kiszabása és elkészítése, sőt a megkívántó kauczió letétele is ezeknek kötelessége; azért nevezik az alapszabályok ezeket fővállalkozóknak vagy nyersanyag-szállítóknak.

A kisiparosok ellenben alvállalkozóknak vagy munkaszállítóknak nevezetnek; mert ők semmiféle pénzbeli garanciát magukra nem vállalhatnak, hanem az ő vállalkozásuk tárgyát csakis a nyersanyag elkészítése és földolgozása képezi.

Ezekkel a munkaszállító kisiparosokkal is közvetlenül a fővállalkozók vagyis a nyersanyag-szállítók érintkeznek. Ezek adják ki nekik a nyersanyagot feldolgozás végett, ezek szedik be tőlük az elkészített munkákat s ezek fizetik ki a szállított munkák díját is.

Erre ugyan bárki is azt mondhatná, hogy ekként a kisiparosok ismét és ép úgy ki vannak szolgáltatva a gyárosoknak és a nagy vállalkozóknak, mint eddig voltak. Ennek azonban jelenleg eleje van véve, még pedig két oldalról.

A nyersanyagok méltányos kiosztását egyrészt ugyanis a fő- és alvállalkozók közt a helyi és a kerületi bizottságok közvetítik és ugyanezek közbenjárása mellett veszik át az elkészített munkákat a fővállalkozó alvállalkozó kisiparosoktól. Ily módon és módon a felmerülő surlódásoknak eleje van véve.

De másrészt a munka árát is eme helyi és kerületi bizottságok állapítják meg, sőt ki van mondva az is, hogy a nyersanyag-szállítókat a nyereségből csakis 10 százaléki illeti; a nyersanyag piaci árán felül maradó jutalék pedig a kisiparosok munkájának árát fogja képezni. Megvan tehát a biztosíték adva arra nézve, hogy a kisiparos munkája kellőleg meg legyen fizetve; de itt föl van állítva az a korlát is, mely a kisiparosok kizsákmányolását és a vállalat összes nyereségének zsebrakását a gyárosoknak és a nagyvállalkozóknak lehetetlenné teszi.

Az az egyetlen aggály, mely ezen a monarchia másik felében már régen fennálló vállalkozási szervezet ellen felmerülhetne, t. i. a nyersanyag-szállító távolmaradása, máris el van hátrítva; mert ezen szervezeti alapon a kisiparosok vidéki szövetségei és a nyersanyag-szállító gyárosok eddig egy millió forint erejéig hajlandóknak nyilatkoztak vállalkozni.

Most tehát a közös hadügyminiszter és a honvédelmi miniszter a sor, hogy az országban adott szavukat beváltják; mert a kisiparosok már akként szervezkedtek, mint ők kívánták.

Dr. H. I.

Városi közgyűlés.

Pécs szab. kir. városi közgyűlése pénteken t. hó 17-én rendes közgyűlést tartott. Reggel volt a városnak illy közgyűlése, mely oly simán, minden hevesebb vita, de különösen személyeskedés nélkül folyt volna te, mint a letűni. Különösen azért jegyezzük ezt föl, miután a tárgyszorozatba az 1889. évi köz költség előirányzat megállapítása is föl volt véve, a költségvetés pedig rendszerint heves vitákra szokott alkalmat adni.

Az ellenzéki bizottsági tagok nem nagy érdeklődést tanúsítottak a költségvetés iránt, mi nem épen dicsegetre méltó. Az egyes tetteket egymásután szavazták meg, a nélkül, hogy kritikájukat hangoztatták volna. De másrészt lássák be egyszerűen már a város matadorjai is, hogy lehet az ügyeket vezetni úgy is, ha a rendes uton haladnak tovább. Sőt annak mindig úgy kellene lenni, hogy a közérdek, a város anyagi és erkölcsi naggyobbadása ne hátráltassék egyekes maganérdelkeivel szemben. Nagy baj úti tel ott tanyáját, hol azok, kik hivatala voln-

nak a város érdekeit a polgárság bizalma folytán emelni, maguk vannak azon, hogy a közügy a sutha dobassék, nem másért, minthogy egyesek, zseblüket megtömvé, jót nevesseken a markukba a fölött, mint lépett ez által a város a lejőre, mely csak végromlás felé vezet. Sohse legyenek azért a bizottsági tagok elég éberek a város ügyei menetelének ellenőrzésében. Polgártársaik bizalma azért tiltette őket a „város atyai” padra, hogy ott tiszta lelkesmerettel cselekedjenek a város dolgainak, tekintélyének emelése érdekében.

D. e. 9 órakor Kardos Kálmán főispán üdvözölve a szép számmal megjelent bizottsági tagokat, a közgyűlést megnyitja. Szép szavakban kegyelettel emlékezik meg néhai Treort Ágoston miniszterről, ki városunk iránt mindenha jó indulattal viseltette. Indítványozza, hogy fölülte a részvét jegyzőkönyvileg fejeztessék ki. Az indítvány egyhanglag elfogadtatott. Néhai Bábreg Mihály, a város több éven át volt polgármesteréről is megemlékezett. Majd üdvözölve szól a főispán a kiállításról, melynek kitüntetés sikere a városnak is emeltele tekintélyt, nagy forgalmat idézett elő, s a alkalmat adott a város emelkedésének bemutatására. Azok, kik ezt készítették, naggyobbszt a közgyűlés tagjai, de kető azonban kívül esik. Indítványozza, hogy Nádosy Kálmánnak, a kiállítás elnökének és dr. Záray Károlynak, a kiállítás titkárnak, a város jegyzőkönyvileg mondjon köszönetet a kiállítás rendezése körül szerzett érdemeik elismeréséül. Egyhanglag határozattá emeltetett az indítvány.

A tárgyszorozat megkezdése előtt még Aidingert polgármester emelt szót s indítványozta, hogy Bábreg volt polgármester hilt tetemi részére a város ingyen helyet adjon a temetőben. Elfogadtatott. Olvasottat a belügyminiszteri rendelet az új helypénzesedési árszabály átalakítása érdekében. E szerint a kívánt csekély eltérések kijavítandók. Ugyancsak a belügyminiszteri körendelet a tisztségviselői szervezet szervezése iránt a rendészeti bizottsághoz tetetik át.

Következett a közgyűlés legnevezetesebb darabja, az 1889. évi köz költség előirányzat megállapítása.

Az egyes tetteket egymásután szavazták meg egyhanglag a tanács javaslata szerint. Csak egy helyen volt egy kis vita. Mi is volna ez más, mint a köz költségvetés ági rovat. Cziriák Ignác volt az első, ki szót emelt. Daczára annak, hogy a tisztasági pólék emeltetett, a helyzet csak olyan, mint előbb volt; a por a városban nagy s még sem öntöznek; a város erre szükséges eszközei folyton az illető mesterembereknél vannak, folytonosan reperálják és még sem jők; indítványozza, hogy a tisztaság érdekében sikeres in-

tézkedés tétessék. Megeredt erre a vita. Aidinger azt feleli Cziriáknak, hogy ha így beszél, akkor okvetlen be szokta hunyni a szemet az igazság előtt (Cziriák közbeszól: nem az igazság, hanem a nagy por előtt), mert az nem áll, hogy akkora lenne a por, mint azt Cziriák leírja. Hogy nincs nagy por az utcákon, arról bizonyoságot tesz szerinte, miszerint még eddig senki sem fulladt meg a por következtében. Ejnye, kedves Aidinger polgártársunk, hát ilyen indokkal kell föllepni? hát ez érv? még a kutyabagosi kupakantáncban is különb indoklás lehet hallani. No ezért megérdemelne, hogy a „kedvelt és föltétlen hívei” szobrot emeljenek a „nagy-ságos urnak” a nagy por körül szerzett érdemei elismeréséül, de csak — porból. Hisz van hozzá elég. — Aidinger szerint azért rosszak a kocsi, a lajtok, mert folytonosan használják. Sokkal helyesebb lett volna Aidinger részéről az, ha nyíltan beismerte a hibát — mint azt a főispán beismerte záró szavaiban (alább fogjuk látni) — s ígértet tesz a kellő intézkedések megtételére.

Weiller N. János szerint teljesen igazva Cziriáknak, a siklósi utca egész éven át nem volt öntözve, a háztulajdonosok maguk öntöznek. Papp József biz. tag a kezelésben találja a hibát. Förster Béla szerint csak akkor lesz megoldva teljesen a tisztaság kérdése, ha vízvezeték ügye keresztül lesz vive; indítványozza, hogy siettessek a létesítésre. Littke József kertletre kívánja osztatni a várost, mint az naggyob városokban van, melyek 1—1 főllgyelő állat álljanak; így aztan parhuzamot lehet vonni az egyes kerületek tisztasága fölött.

Beszélték még többen is, de minden beszédnek csak az a refrénje, hogy emeljük a tisztaságot. A főispán zárta le a vitát; szerinte haladás történt, de hogy nem kellő az, annak oka, hogy az idej nagy tél a tisztasági pólék nagy részét fölemeltette; a kezelésben találja ő is a hibát s ép azért a gazdasági hivatal bizasák meg egy szisztematikus kezelés keresztülvetelére s erről a jövő közgyűlésben jelentés tenné.

A tanács javaslata az állami fogyasztási adóknak megváltása és kezelése tárgyában elfogadtatott. E szerint neki főbatalmazás adatik a szerződés megkötésére a város érdekeinek szemmel tartása mellett.

A pécsi Szent-Ferencz reandú szerzet abbéli kérvényének, hogy a városi pótadó elegendtessék — hely adottat. (Közbekiáltások: elegendjük, bár sokkal szegőnyebbek vannak, kik fizetnek).

Dr. Frithmond Imre bányá-társulati orvos oklevelet kihirdetett.

Barsvármegye közönségének azon értesítvényére, hogy az ottani megyei helység neveket megmagyarosította — elismerés-

volt azon a vidéken a szép cigány leányok.

Hová tűnt el? * * * Kérdéskösdéseimre határozatlan feleleteket kaptam. Vagy nem tudták róla, vagy nem akarták az igazat elmondani. Később valami asszonyi kíváncsiság fogott el. Mindenáron bizonyos akartam lenni a Bogár Klári sorsa fölől. Emlékezetemben felújult az elbűvölő szép leány alakja; lelkelem éreztem a ragyogó szempár égetését... mintha a kajmán verődött volna vissza forró leheletre. Éreztem, hogy e közönséges cigányleányt nagyon tudnám szeretni, nem is termett ő egybère.

Egész lényem előmlött a kéj; vonásain, arcán, szemében a névtelen vágy, a mit szó kifejezni nem képes, csak a szív érezhet igazán, uralgott: szóval hű volt minden ízben egy ideálképhez, a minőt csak egy szerelmében elbűvölt költő képzelhet.

Minden felújult emlékeimben, a mint a falu utcáján végig bandukoltam Léptem önkénytelenül a falu végére vezettek. Csak midőn a Bogár Klári édes anyja sorsója előtt állottam meg, ébredtem fel merengésből. Körültekinttem.

Senkit sem láttam még, mint azt az öszbeasarodott szakálú cigányt, a ki a kunyhó ajtajában guggolt. Odaléptem hozzá és sejtlemes hangon tudakoztam neve után. A cigány szemem közé nézett, arcára valami dühös kifejezés költözött s aztán megnevezte magát.

— A Bogár Klári völgye? ... Nem tudnám eltagadni, hogy e pillanatban szívmegérdesztetőt valami. Alig mertem megkérdezni tőle:

— Hol van hát a menyasszonyod? A cigány vontatva kérdé:

TÁRCZA.

Eihalt a dal...

Eihalt a dal s a pusztuló határra Bányadant tűz az ősi nap sugára

Eihalt a dal s a lombérdő magánya Széltől zokog csak, mint anyátlan árva

Eihalt a dal... zengett soká, vidáman, A ritkuló lomb enyhe sátorában...

Eihalt a dal... utószor zenge fája: — S halk hervadás borúlt az ősi tájra...

Egy bimbó.

Barna lányka mind a kettő: A ki hozta s a ki küldte. Sötét fényű szemében A boldogság titka s üdve. Egyik arcán epedő vágy Megéző halványárga, Másikén kicsattant róza, Tiszta, fényes hóba mártva

Nyári alkony ilt a tájon: Enyhe áldás fűre-fára; Ott piroslott már az ég Az esthajnal végsugára; Mikor a kis barna lányka Halvány képét első láttam, — S hogy szemében, új szemében Ismeretlen új világ van.

Első láttam és utószor. — Őszre vált a nyár azóta; S új tavasz jött dal- s virággal Téli fagyra, téli hóra.

Hihetetlen gyorsasággal Egy esztendő tova szállt: S benn valánk az ért kalászzal Koszorúzott forró nyárba!

Alkony ilt ismét a tájon: Harmat sűrű fűre-fára; Piros ormu hegyek alján Lebegett az esti pára; Mikor az a halvány kis lány Andalgya kis kertében, Szakított egy szegfűszálat: S elküldötte azt énnekem

Piros volt a szegfűbimbó, S égő, mint a szív lebet csak, Hol tündéri, lágy kezekkel Főszket első szerelem rak. Piros volt a szegfűbimbó, Mint a kedves lányka képe, Kinek az a sápadt kis lány Oda tüzte kebelére.

— Messze tölem már a táj, hol Meghasadt a szegfű kelyhe; Sápadtan hull a haraszt most A virágos kicsi kertre. Messze tölem a leányka, Ki aztá kipirolt tán: S az a nyíló szegfűbimbó Ott mosolyg most édes arcán.

Messze tölem a leányka Virág-tépi kis kezével: Csak az emlék van velem még, Mit e szegfűszál idéz fel... Csak e bimbó fonnyadt szirma; S ha ezt néha el-elézem: Mintha egy új csillag égne A felhőtlen ősi égen...

A Bogár Klári sorsa.

Nem tudom él-e még a régen látt kis faluban az a regényes leány, a ki magáról azt képzelte, hogy ő a „koronás királyné”; nem tudom, hogy utolsó találkozásunk után mi lett belőle, de azért emésletem egy karbavesztett élet történetét, a melynek koporsójára én is elhullatnék egy őszinte könyvessepet.

Nagyon egyszerű a Bogár Klári élet-története. Szeretett ő is, a mint mindnyájan szeretünk és ha szerelme az örültség fokozódott, abban sincs semmi különös, mert hiszen lépten nyomon találkozunk olyanokkal, a kikről, elhervadt arcukba tekintve, félhalkan megjegyeztük: „szegény!”

Ezelőtt alig öt hat évvel élt R... ben egy gyönyörű cigány leány. A mikor én láttam őt, alig lehetett több 16—17 évesnél.

Az élet tavaszán, ifjú kora legszebb virágában. A leány a fűzes mellett elfutó patakáról jött, meztelen lábakkal, a melyekhez olyan jól illett a eszipőg felakasztott piros szoknya s a magasan feltűrt ingujj. A leány valami halk, ábrándozó cigány nótát dudolt, a melynek nem volt szövege, de a melynek azért minden egyes hangjából a vágyódás, szerelmi epedés, az ismeretlen érzelem reszkető langja sugárzott ki. Amint mellette elhaladtam, véletlenül szemembe tekintett. Figyelmes lettem e ritka, szép leányra, a kihez hasonlót alig láttam valaha.

Arán viselte a keleti ideál minden vonását; piros ajkai mintha csak arra lettek volna teremtvé, hogy csókoljanak s égő nagy szemei, hogy azokból egy túlvilági rajongó érzelm világa tüdőköljön elő.

— y — x

szavazatolt. Pozsony szab. kir. város községének átiratához... A közgyűlés 12 órakor ért véget.

A városi köz költség előirányzat és a tanács javaslata.

Tekintetes közgyűlés!

Az 1889-ik évre szóló költség előirányzatot van szerencsénk az 1886-ik évi XXI-ik törvény 17-ik §-a szerinti meghatározott időben leendő megállapítás végett mely tisztelettel oly megjegyzés mellett terjeszteni be, miként úgy a számvévi munkákat, mint arra a gazdasági és pénzügyi választmányok részéről együttesen tett észrevételeket, illetőleg javaslatokat magában foglaló jelentés — a jegyzői hivatalban f. évi augusztus hó 30-ik napjától számított 15 napra közzétevére kellő közhírrel tétel mellett kitételt — ezen kívül az egész munkálat kinyomtatván, a törvényhatósági bizottság t. tagjainak tanulmányozás céljából a kellő időben meg is küldetett.

Az előirányzati munkálatra az említett szakbizottságok észrevételei, illetőleg javaslatai a következők u. m.

I. A bevételi szakaszra nézve.

a) A városi fekvő javak jövedelméről... Mivel azonban ezen földek csak a f. év végeig vannak haszonbérbe adva, utasítandó a gazdasági hivatal, hogy azoknak 1889-ik évre leendő haszonbérbe adása érdekében az intézkedéseket azonnal megtegye.

Az említett jövedelmi osztály egyéb tételei helyesen lévén előirányozva, azokra észrevételek fenn nem forognak.

Eként a városi fekvő javak után a helyesbített összes jövedelem tétl 43826 frt 03 krt.

Mely uttal az együttes bizottság részéről az javasoltatik, hogy a Mátyás és István nevű bánya kezelése s a szentermelésnek megfelelő haszonbérösszeg biztosítása érdekében szakértő közbenjöttélt ellenőrzési szabályok volnának megállapítandók, melyek szerint teljesíteni az ellenőrzésre küldött vizsgáló-bizottság működését.

b) városi javadalmak című bevételi osztály alatt a jövedelmek a fennálló szerződések alapján helyesen vannak előirányozva; a helypénzesedése néve a jövedelem az 1889-ik évre szerződésnek ugyan biztosítva még nincs, azonban tekintettel arra, hogy a volt haszonbérösszeg fülül a most fennálló szerződésnek egy negyed évre történt meghosszabbításakor 1500 frt jövedelmét többel érte el, a számvéviség alapján vet legalább is 30,000 frtot jövedelmül fel, mi az új tarifá alapján a haszonbérlet iránt megtartandó nyilvános árverés és zárt ajánlati tárgyalás utján kétség kívül el is fog érteni.

A városi javadalmak összes jövedelme tesz tehát a számvéviséggel egyezőleg 101,337 frtot.

c) Rendőri jövedelmek című bevételi osztály összes jövedelmek a számvéviséggel egyezőleg 2066 frt 11 krt állapotában meg, miután a városi pénztárt illető rendőri bírság összegek fejében az átlag felvett összeg befolyása az eddigi tapasztalatok szerint várható, s mert a cselédtudakozó hivatal,

már csak a cselédek nyilvántartása miatt is fentartani kívánatos mindaddig, míg a cselédszolgáltatás ügyében alkotott szabályrendelet végrehajtható lesz, ami, ha évközben is eszközöltek, a költség előirányzatra a felvett jövedelem emaradása mi hatással sem lesz, miután ezen jóvődelem megszűnésével a kiadási szükség is elcsik.

d) „Cselékvő tőkék kamatai” címűen várható jövedelemként a takarékpénztári könyvecskék és magán kötelezvények alapján a számvéviség által helyesen lón 24558 frt 27 krt. előirányozva, a mi a folyó évre előirányzott: 27912 frt 42 krral szemben, 3354 frt 15 krral apadt, a minek oka részben a visszatérítés mellett eszközölt befektetéseknél, részben pedig azon körülményben rejlik, hogy a Dunagőzhajózási-társulat által lefizetett pénz már nem a társulat által fizetett 5% lékkel, hanem a takarékpénztár által adott 4% lékkel kamatozik.

Ha azonban a tekintetes közgyűlés még 1887-ik évi 116/8477. szám alatt hozott határozata szerint a 6%-os, tehát terheesebb kamatu Hertelendyné féle 27.300 frt szentvő tőkétől menekülni kíván, ennek kiűzedeására szükséges törzstőke összeg azt 4% lékkel a takarékpénztárból járó kamatot tétl 1092 frt jövedelem elcsik, a mi a fenti összegből leszámítván, ez esetben a várható kamat-jövedelem 23,466 frt 27 krt teend.

Igaz ugyan, hogy a kérdéses szentvő tőkének már a folyó évi előirányzat készítése alkalmával mult évben czélba vette kifizetését oly módon, hogy a szükséges tőke összeg a törzstőkéből vétessék, a Nagym. m. kir. Belügyminiszterium többrendbeli feliratra sem engedte meg; ámde a folyó évi 45187. IV. a. számú rendeletében azt jelenté ki, hogy az estre, ha a szentvő tartozás törlesztésére felhasználandó törzstőke részlet megfelelő visszatérítéséről is gondoskodva leend, a czélba vett pénzügyi művelet keresztlütleivel ellen nem leend kifogása.

Ennek folytán van szerencsénk a tek. közgyűlést a város anyagi érdekében arra kérni, miként méltóztatnék a kérdéses terhes kamatu szentvő tartozásnak a törzstőkéből való kifizetését elhatározni s kimondani, hogy a törzstőkének, az éknt adóságg kifizetésére fordított összeg, a közbizalmakból visszatérítésnek és pedig évenként 546frttal, vagyis évenként annnyival, mint a mennyi a kérdéses pénzügyi művelet által a város pénztára javára megtakarítatik, a mi által 50 év alatt a szentvő tartozás minden nehézség, a város minden áldozata, az évi költség előirányzat minden megterhelése nélkül visszatérítettek és pedig azon 2% -kal, a melyt eddig más intézmény javára kellett a 6% -os kamatban áldozatul meghozni.

e) Különléte rendes, de bizonytalan mennyiségű jövedelmek” című bevételi osztályra csak a következő észrevételek tételnek u. m.:

1-ször. A „métékkihitelesítési díjból” a számvéviség által három évi átlag eredménye szerint számításba veti 5805 frt 35 krt. — 5000 frta helyesbítendő, mint a mely összegnek befolyása még rosszabb szűrteti eredmény esetén is minden kétségen kívül várható.

2-ször. A „telekátíratási díjból” a számvéviség által szintén három évi eredményének átlaga szerint előirányzott 7901 frt 21 krt. 7000 frta leszámítandó, — mert ambar a jövedelem nagyobb vételek folytán 1887-ik évben a 7000 frtot meghaladta s a folyó évben is kedvező eredmény mutatkozik, mégis az évenként előforduló tetemesebb leírásokkal s egyéb eshetőségekk szemben nem elegendő a számvéviséggel átlag szerént javasolt egész összeget biztos jövedelem gyanánt előirányozni.

3-ször. Az „előlegezett bélyegköltések” reti az a lány is a cifra uraságot, a ki a szegény cigányanyával még szöba sem állott! A mint később értesültem, Klárit a szomszéd város piaczaán látta meg, a mikor a leány be ment halat árulni.

Azóta figyelemmel kísérte s a leányt — a kit rá tudott venni, hogy hébe-korba átránduljon a városba — gyakran érintkezett. Szép szóval elbolondította. Klári szerette.

A mikor aztán megtudták, hogy a leányunk hozzám kell léteznie magát egész életére — mindketten megszótkokt.

Klári egy éjszakán, a midőn senki sem láthatta, kilépett a leveles kapun, ki az országútjára, a mely akárhova elvezetheti őt, csak a boldogság országába nem. Azóta hírét sem hallottam...

A cigány barátás arczaán valami könnyesepp szántott végig. Nagyon szantam a szegény embert. Igazán szeretett, igaz szerelemmel. De mihaszna, — ha ő téged nem szeret?

— S hát a Klári anyja? — Meghalt.

Kedvetlenül ballagtam vissza lakásomra. Az anyám már zsembelt, hogy hol késem a vacsorától.

A családí kör s a vidám társaság nem volt képes eloszlalni a felhőt, a mely lelkemre nehezült.

Klári tehát egy nagy ur almainak „tündérrákirályója”; egy nagy ur karjainban keresi azt a boldogságot, a melynek neve: „nyalázat”.

Csak az álom vetett véget a gondolatok láncszűrének. Aztán össze-vissza áldomtam mindenféle bolond dolgot, míg a felhasadó reggel nyájás, mosolygó sugárával némi vidámságot ütletett át a fanyar gondolatok helyére.

visszatérítéséből előirányzott 185 frt 37 krt. — 20 frta leszámítandó azért, mert a Dunagőzhajózási társulat a bányá vételéről lefizetvén, az esedékes évi részletet után eddigleg megkivántató bélyeg előlegezés szükség ninc s az ügyési hivatal részéről való bélyegmegtérítés 20 frtnál nagyobbra nem emelkedik.

A most kérdés alatti szakasz egyéb jövedelmi tételeire nincs észrevétel.

Ezek szerint „különléte rendes, de bizonytalan mennyiségű jövedelmek után helyesbítve, várható összesen 68,045 frt 72 krt.

Az előadottak szerint összegezzvén a jövedelmi osztályzatok végeredményeit, — az 1889-ik évre várható összes jövedelem tesz 238,741 frt 13 krt.

II. A kiadási szakaszra nézve.

a) A városi tisztviselők és szolgák elátási” szakaszra csak az az észrevétel, hogy a szervezkedési munkálat szerént a számvéviség által előirányzott 79521 frt — 100 frttal felelendő, vagyis helyesbítendő azért, mert a városi kertész részére 300 frt tevő rendőri rendes fizetésen felül 100 frt személyes pótlék megszavazása és folyósítása igen méltányos lenne.

Eszerint a mondott kiadási szakasz helyesbített kiadási szükséglete tesz 106,166 frt 61 krt.

b) „Igazgatási költségek” című kiadási szakasz — a következő észrevételek tételnek u. m.:

1-ször. Az „épületek fentartására” három évi átlag szerint a számvéviség által előirányzott 3760 frt 45 krt. 4500 frta volna felelendő, miután a város tulajdonát képező házak egy része s ezek között különösen a budai külvárosi plebániai ház nagyobb javítási munkálatokat igényel.

2-ször. Az „utczák tisztántartására szükségletké” a gazdasági választmány részéről ezen tételre nézve készített helyes külön előirányzat szerént 11261 frt 85 krt. vétettet az előirányzatba fel, a mi által ezen szükséglet a kormányhatóság kívánalmá szerént a költség előirányzatba beillesztetett.

Ezen kiadási osztály egyéb tételei a számvéviséggel helyes javaslatok szerint állapítandók meg.

Ezek szerint „igazgatási költségek” helyesbített összes szükséglete 93006 frt 23 krt tesz.

c) „Iskolai kiadások” szükségleti osztályra nézve kiemeltetik az, hogy a községi tanodák szükséglete a folyó évhez képest azért szaporodott, mert a f. é. 82/7900. számú közgyűlési határozattal felállított rendelt belvárosi leányiskola első és második osztályának jövő évi szeptember hó 1-től 4 óra terjedő szükséglete is felvetétt az iskolai előirányzatba.

A kérdéses tanodát már a folyó évi szeptember hó 1-én kellett volna a közgyűlési határozat szerént megnyitni, — ámde ez alkalmas helyiségi hiánya miatt nem volt eszközölhető.

Ezen kiadási osztály szükséglete 51642 frt 45 krral helyesbítendő.

b) „Városi intézetek, testületek és egyéb jötközőnyelvi intézmények segélyezésére” című szükségleti szakaszra semmiféle észrevétel sem forog fenn.

Ezen szakasz szükséglete tehát a számvéviséggel javasolt szerént 4239 frt 26 krral állapítandó meg.

c) „Különléte kiadásokra” című szükségleti osztályra a következő észrevételek tételnek u. m.:

1-ször. A „rendőri kihágások miatt elítelt, vagy vizsgálat alatt lévő egyének élelmezési szükségleteire” a számvéviség által három évi átlaga szerint előirányzott 804 frt 29 krt. 600 frta, vagyis annyira leszámítandó,

Az elbeszélések után alig két héttel egy rongyokba burkolt koldus asszony állott be a konyhára. Épen ott volt az anyám. Nem csekély meglepetésére a koldusnő kinyilatkozta, hogy ő „koronás királyné,” kinek e házban kincsei vannak. Azt követeli. Berta nagy sietve ront be dolgozó szobába s beszél a különös asszonyról. Kiváncsi lettem s lementem a konyhára. Alig képzelhető el a meglepetés, a mi a legnagyobb megdöbbenéssel párosult, a mely ez arcz láttánál el fogott. Az örült koldus asszony, a kinek arczán a két zivataros évek nyomai látszottak meg, a hajdani szép... szép Bogár Klári volt...

„Magy mester az idő.” Csak a pusztulás jelzi működését; a pusztulás, hervadás, melynek nyomában a mosolygó tavasszal új rügy nem fakad. Mi lett a csodaszép lányból? Hová tűnt el a hajadoni ideái? Hová tűnt el az a szép arcz és termet, a mely megküzeltette az eszményi szépet?... Ki tud erre felelni?

Az édes anyám adta alamszínával eltávozott. Utána néztem, a mig egy kanyarulatnál eltűnt zsemeim elől.

Szegény Klári!... Arra nem gondolt hogy a nagy uraknak szerelmük is csak addig tart, a mig meg nem unják s a mig a fekete szemeket felváltják a mosolygó kék szemek. Ez is sport. Változa tosság mindenben. Azóta nem láttam a szerencsétlen asszonyt.

Valjon mi let belőle? Papp J.

mint a mennyi a f. évre is felvéve van s a rendes szükségletre elégnék bízonyul.

2-ször. A szentvő tőkék kamataira a számvéviség által a meglevő szentvő tőké állomány szerént előirányzott 9119 frt 81 krról, 1638 frt törlésbe hozandó és a szükséglet éknt 748 frt 61 krral állapítandó meg azért, mert a hogy a bevételi szakasz 20-ik tételén már mondatott: a Hertelendyné féle 6% -os kamatu szentvő tartozásnak a város községe érdekében kívánatos kifizetése folytán az 1638 frta menő 6% -os kamat szükséglet megszűnik.

3-ször. Az „adózások és egyéb leírásokra” a számvéviség szerént átlag előirányzott 4960 frt 05 krt., a folyó évre is felvéve lévő s egy évi leírásra teljesen elegendő 2000 frta leszámítandó.

4-ször. A „Katonai szállásbérre, lakatnyák kibérése és egyéb katonai költségekre” a számvéviség által a szállásbiztosí kimentás szerént felvett 16,555 frt 27 krt. helyett a szükségletnek fedezésére 16,000 frt elegendőnek mutatkozik, mely szükséglet a folyó évre felvéve lévő 13295 frt 27 krral egybeahonlítva, 2704 frt 73 krt. költség szaporulati; tünik elő, a mi a f. é. 17271. X. számú honvédelmi minisiteri rendelet folyományá, a melynek következtében a Battányi és temető-lakantány egészen felhagyni és privát tulajdonát képező helyiségeket tetemes költségen s nem főllakatai bértérítés, hanem csak egyenkénti beszállásosál szerént járó háló kőre élvezete mellett kibérelni kellett.

A katonai elszállásolás tekintetében éknt emelkedett teher, a város községe jól felfogott érdekében utal arra, hogy az új lakatnyakérdés mielőbb megoldassék, mert a város éknt nemcsak haszontalan kiadásoktól menekszik meg, hanem előnyös befektetés is eszközölhet, a mely a város részére nemcsak az évi kamat-jövedelmet biztosítandja, hanem a tőke törlesztését is lehetővé teszi s így a város minden nehézség nélkül nemcsak értékes ingatlanok birtokába jut, hanem az elszállásolás nehézségeit is megszabadul.

5-ször. Az „előre nem láthatókra” a számvéviség által — közgyűlési határozat folytán külön címen előirányzott tüzoltási költségek számítása nélkül — három év eredményének átlaga szerént felvett 5697 frt 39 krt. 5500 frta leszámítandó, mert ennyi a rendkívüli szükséglet fedezésére kellő takarékoság mellett elégnék mutatkozik.

6-ször. Az „előlegezett törzstőkék visszatérítésére” a számvéviség által az eddigi utat-itások szerént helyesen számításba hozott 9742 frt 09 krt. 546 frttal felelendő, vagyis 10,288 frt 09 krral átlapítandó meg azért, mert a Hertelendyné féle terhes kamatu szentvő tőkének a törzstőkéből való visszafizetésére, az elérendő 2% -os kamat megtakarítás 546 frtot tesz, a mi a törzstőkéből felveendő összeg részlet törlesztése lehet s a mondottak folytán kellend is felhasználni.

7-szer. A „hidmérleg felállítására a törzstőkéből előlegezett összeg visszatérítésére, 6% -os kamatra, úgy kezelési költségekre a hidmérleg jövedelme terhére” a számvéviség a bevétel szerént előirányzott 589 frt 57 krral 300 frttal leszámítandó azért, mert a jövő év első felében már a befordított egész összeg visszatérül s így az egész jövedelem felhasználására nem lesz szükség, vagyis a jövő évben a hidmérleg már tiszta jövedelmet hoz a városnak.

A hidmérleg czélszerű kezelése szempontjából javasolja az együttes bizottság, miként utasítsák a rendőrkapitányság arra, hogy fennforogó szükség szerint a hidmérleghez a rendőri legénység közül rendeljen napjai ki valakit, a ki a méréseket eszközölheti, miután eddig csak a heti vásári napokon volt ott a rendes mérlegkezelő, már pedig „egyéb” napokon is szoktak mérésre jelentkezni.

A többi nem említett tételek ellenében mi észrevétel sem tételik, miután azok a szükségleteknek megfelelőleg vannak előirányozva.

Ezek szerint a „különléte kiadások” helyesbített szükséglete 58914 frt 84 krt teend.

Mivel azonban a köz költség előirányzatba a tek. közgyűlés rendelkezése folytán a temető alap már felvétetett, hasonlóképp cselezkének tartatik az is, ha a szegény iskolás gyermekek felruházási alapjából a szegény iskolás gyermekekre évenként felhasználandó összeg az előirányzatban megállapított s ezuttal bevétel és kiadásként felvétetik.

Megjegyeztetik, miként a kérdéses alapha befolyandó magasabb jövedelem, vagyis azon összeg, mely a 2000 frtot esetleg meghaladja, a szegényház fenntartására volna fordítandó, — a mi tekintetben az érdemleges határozat csak is akkor lesz meghozható, ha a tanács a szegényház életbe léptetésére szükséges intézkedésekre nézve javaslatát megteendő.

Ha tehát a tekintetes közgyűlés a szegény iskolás gyermekek alapjából a ruházásra évenként felhasználni szokott 2000 frtot az előirányzatba felvétetni rendeli, az összes kiadás épígy mint a bevétel 2000 frt szaporodik, vagyis az

összes kiadás . . . 315,969 frt 39 krt. az összes bevétel . . . 240,741 frt 13 krt.

a fedezetlen hiány pedig 75,228 frt 26 krt. leend, a melynek fedezéséről az 1886-ik évi 21-ik törvény 15-ik §-a szerént községi pótládó kivételése utján kellend gondoskodni.

Ezen községi pótládó alapjál — az

adómétes alakok után eső községi adók leszámítása mellett számvéviséggel rendelkezésre álló adóalapnak kitüntetett 225,237 frt 08 krról — a tapasztalatok szerént évenként előforduló tetemes állami adó törlésekre való tekintetből biztos alaplaként 215000 frtot vehetvén, a községi pótládó 35% -ban lenne megállapítandó, vagyis annyiban, mint a mennyi a folyó évben is az 5% -os köztisztvisági pótlék számítása mellett fizettetett.

Végül az együttes bizottság a gazdasági ügyemert folytonos ellenőrizheteségek szempontjából kivánatosnak tartja azt, hogy az e tekintetbeni ellenőrzésre hivatott gazdasági választmány a tanácsossal egyetértőleg czélszerű ügyrendet dolgozzon ki s annak betartására a választmány utasítsassék.

A tett észrevételeket, illetőleg javaslatokat ezen tanács is osztván, azokat elfogadásra ajánlja s mely tisztelettel arra kéri a Tekintetes közgyűlést, miszerint:

Méltóztatnék a mondottak szerént az 1889-ik évi köz költség előirányzatot megállapítani s annak a kormányhatósági jóváhagyásáig kieszközölni.

Pécs szab. kir. város tanácsának 1888. évi augusztus hó 28-án tartott üléséből álaotás szolgái

Pécs szab. kir. város tanácsa nevében: AIDINGER JÁNOS s. k. MAJOROSSY IMRE s. k. kir. tanácsos polgármester. Fejégyűző.

A pécsi szerkesztők.*

Most midőn a pécsi kiállítást bezártak, midőn csak a siker és fényes eredményről beszél mindenki s kijut a dícsértől jobbra, balra, — nekünk is volna néhány szavunk s épen azon tényezőkről, kiknek részben köszönheti Baranyavármegye székvárosával s az intéző körökkel a díszteljes munka ily diadalmas betetőzését.

Midőn a kiállítás eszméjét megpendítették illetékes egyének, a pécsi sajtó azonnal felkarolta a vármegye e nemes ügyét; megfújta a riadót, irt, lelkesített, hatott és dolgozott. Betűben elküldte Baranyavármegye üzenetét az egész országra: Test véreik, jó barátok! szivesen látunk benne teket egy ünnepen, mely a titek is lesz, jertek el! Hozzátok veletek a mit az ész és kezező teremtett, mi is megmutatjuk a miéket; legyen verseny, ha akarjátok; ha nem, úgy az összetartás, a közös szeretet mutassa meg együtt, hogy mit dolgoztok s minő eredményel az utóbbi évek alatt. Jertek el! Dunautúlunk egyik végvárán gyűjtöttuk meg az őrlámpát, nem fegyvert, hanem szeretet és munkának hódítait!

A sajtó a mit az első porszemet letette az alaphoz, soha egy pillanattig félre nem állt, dolgozott folytonosan s csak egy állt szeme előtt: hogy a „toll” is megfogadja azokat a közös oltáron: az a kis igaznyelven toll, melyet ha ész vezet, az Isten mindenhatóságát hordja magában.

Mi figyelemmel kísérjük mindig a pécsi sajtó működését, s lelkiismeretileg mondhatjuk, derekasán állta meg helyét, s előkészítte, megalkotó a közvélemény, érdekeltseget; a pécsi sajtó nagy hatással ünnepeltette a már kész munkát.

A pécsi magot vetett; az aratáshoz pedig lejött a (városi, s megdicsőítő a munka eredményét országos hatással. Kimondta: hogy Pécs nagy és szép munkát végzett.

Midőn már együtt volt a műipar anyyi kincse; a sok hangya összehordta a mit szepet, becses, meglopót teremtetett; már láttuk a magyar obeliszken Pécs nevet ragyogni — akkor meg előállt a nagy szerkesztő, s napilapot szerkesztett saját rizikójára, hogy a községségét kalauzolhassa; a nap történetét elbeszélje s megisteltje a haza ész és kézzel dolgozóit érdemük szerént.

Feiler Mihály, Lenkei Lajos, Hakach Lajos és Marady Ferenc szerkesztőknek magunknak is van lapjuk, melylyel el voltak foglalva s most kétszeresen; de azal nem gondoltak, facsarták tovább a verejtéket, megosztották az éjszakát, nappal ébren voltak, éjjel nem aludtak s a mi gyümölcsöt táradozásunk termelt szellemileg, azért nem is kívántak, nem is kaptak bért, hanem azt mondták: legyen az is Pécsé; legyen neve unnyivel fényesebb, még sokkal többel tarozunk neki!

S midőn a kiállításon vége lett; midőn leszámoltak a sok áldozatot nap, almatlanul töltött éjszakáról, a sok kiszedtet betűről, melyeket ha egymás mellé rakunk, mint gyöngyszemekkel be lehetne keríteni a kiállítási tét; midőn már a fényes épületek leomlottak s az ipar értékesebb termékei fölé oda tilték a jury által osztott állami ezüst és bronz érmeket, hogy ragyogják be az érdemet és jól végtet munkát; lezajlottak a bankettek, — — akkor összement a négy szerkesztő kimerülve, lerázva a dícsőségnek még azon kis aranyportát is magukról, a mely ruhájukra ragadt; megosinalják a számadást s kiül, hogy meg a nyomdai kiadások sincsenek fedezve, ezt majd kifizetik ők maguk, vagy a pécsi nagy harang, melynek uradalma és külön aranybányája van!...

* Roboz István királyi tanácsos, a „Somogy” szerkesztője, a vidéki hírlapírók Meztartója volt szives e külszemlő lapunk részére beküldeni, kinek melé árküldésért tisztelettel mondunk köszönetet. A szerkesztőség.

Igen! mert — tisztelet — kivételnek — egyik a másik kezéből olvasta a lapot, s midőn már elvált 50 ember, az odababta az 51-ik sőt 92-iknek is! ... vagyis a közönség nagy részét ingyért olvasták! S ha már a szerkesztők ingyért dolgoznak, az újságvágyó ember meg mért ne olvasna ingyen?

Vagy is! a kiállítás sokat nyert fényben, hírből, névből ...

A szerkesztők pedig megbuktak — pénzben! ...

Egyet azonban nem lehet megbuktatni, — érdemüket!

S erre küldünk mi a szomszédból egy zöld levelet. ...

Roboz István.

Az idegen nemzetiségek Magyarországon.

Történelmi multunk s jelenlegi közéletünk figyelmes tanulmányozója nem térhet ki ama világos észlelet elől, hogy hazánkban a nemzetiségek kérdése azok közé a megfontolandó problémák közé tartozik, melyeknek esetleges elhalogatása politikai életünkben egyrészt stagnálást, másrészt országunk belső betegesedését, belső kizártságát okoz.

Válóban szomorú hazánknak a helyzetét, melyben különféle nemzetiségek, különféle aspirációkkal külön-külön cél felő gravitációnak és bár éppen ez óriási eldarábolság gátolja egy résznek esetleges ügyeskedését a nagy egésznek rovására. Maga a hon nem tud megfelelni azon magasztos eszméknek, melyeket úgy a múlt tradíciója, mint az európai jelen konstellációja reá szab.

Hazánknak tarka térképét annak a szerencsétlen politikának köszönhetjük, mely ezélt csaknem tizenkilenc századdal Árpád-kori királyinktól vette kezdetét. Szent István első apostoli királyunk kezdé a politikát, melyet a pragmatikus történelem a kegyelet megsejtése nélkül hibájnálról fel. Azon nevezetesen, hogy a különféle fajok egy országban nemeknek a jót, oldalraival, szokásaival, műveltségével, mesterseggel itt a legjobb állapotokat képesek megteremteti, Szent István kezdé meg az ügyvezetést „hospesek” megtelepítését és ezen politikát hagyta örökül utódjainak. És emlékezzünk vissza azon megalapozó munkálatokra a tatárjárás gyászos eseményénél, kiket a nemzet vendég-szeretőkkel fogadtak, kik aztán barczosok, kénak lettek ellendük.

De nem ezek utódi teremtik meg napjainkban a nemzetiség kérdését, valamint a rövid uralkodású Ottó Vince, Kóbert Károly, Nagy Lajos dédelgetett beletelődött szomorú.

Ez a szomorú viszonyok a Habsburg uralkodóktól bírák eredetűek. Mária Teréziaunk atyja kényszerítte a szerencsétlen lepest megtenni, midőn a török hódoltság megszüntetése után Magyarországot tabularasank találta s innen származnak a sváb, rác, szerb, tót idegenek. II. József alatt a germanizálás eszméje annyira ment, hogy az állami pénztárból minden sváb család egy fölsterlet házat, megfelelő szántóföldet, egy fehéret s bizonyos pénzt kapott. Mert Kolonich szerint a forró magyar vért csak sváb vérral lehet lehűteni. Így étek a nemzet koblen a dédelgetett parasiták, meggazdagodva, meghívva És megis elutadtak követni 1848-ban a világtörténelem modern herosztatizációkat a legundokabb hálatlanosság. Jellachich csak bá s zinpádon, a rendező, ki a bábót igazítja a szoldateszkával egyesült nemzetiség.

Szomorúnál szomorubb adatokat tudnunk felhozni annak illusztrálására, hogy a kegyertünknek s barátságunkat élvező nemzetiségek a szabadságharc alatt miként fogtak kezét a közös ellenséggel a mi rovásunkra, a mi megrontásunkra. De hisz sokkal elesebb kikelésel és megvetésel mondja ezt el a történelem az ő igaz hangján, s így annak részletezébe e helyütt miéek is becsatolnánk! Tudjuk mindnyáján, érezük mindnyáján. Magyarországot csak tetszhalott volt ezen kétes értékű győzelem után és a modern politikai viszonyok ismét odabehelyezték a magyar államot, a hol az európai koncertben számot tevő hatalomként józan politikájával ép ügy beltűgyei mint külügyi felett tetszés szerint diszponál.

Nem a félelem, csak a megvetés volt oka eddigelé, hogy a jelentkező tisztátalan féregekhez nem nyult a kormány, de miután az orozatlan szemtelenség hol az egyik, hol a másik nemzetiségre ragad át, — számalom!

Belényes, Brassó, Turóc Szent-Márton egymás után bukkannak elő. Belényesen a magyar állam symbolumát gyalázta meg egy éretlen oláh macskó; Brassóban a Ferecz József renddel fölízített polgármesterrel élünk ugyanazt teszik a szászok, tñtettek a magyar állam ellen; Turóc Szent-Márton pedig tótok kvalifikálhatlan szemtelenséggel legnépszerűbb főhercegnék jelenléte alkalomával a kivilágításnál tñtötölget sötétben hagyják alakukat. A magyar közművelődés védnökével szemben nem tartoznak tisztelettel lenni, ha ez az uralkodóháznak legkedveltebb s legnépszerűbb tagja Magyarországon.

Elég volt. Itt már az ideje, hogy kezdjük érezni a sértést!

Jó szóval kevéssé tudunk velök menni, beeszlélünk hát komolyabban!

Védjük azt a földet, melyet saját vértünk szerzett, saját izadságunk telt gyümölcsözővé, ne hagyjuk a bitórló idegennek meggyalázni a magyar zászlót, melyet őseink annyi harcban diadalmasan lobogtattak.

A pohár színgit telt! Még egy csépp és akkor jaj lesz azoknak, akik ezt a poharat csordultig töltötték!

G. I.

Szózat Baranyamegye kath. tanítóihöz.

Aki a pécsi kiállítás tanügyi csoportját figyellemmel végignézte, az két helyen is találkozt a vidékünkön használatban levő tankönyvekkel: a királyi tanfelügyelőség által kiállított érdekes tankönyvgyűjteményben és alulírtnak irodalmi termékei közt. Ezen tankönyvek sorából egynekéant, mint olyanokat, melyek a megye kath. tanítóit nagy mértékben érdeklék és kell is, hogy érdekeljék, emel kiemelni szándékozom és használati módjukat illetőleg is emondok egy pár szót. Értém a Szent István Társulat új magyar és német olvasókönyveit. Teszem azt az ügy fontosságára való tekintetnek kívül azért is, mert nagy-mérvű elfoglaltságom mellett nem vagyok képes ez érdemben hozzam intézett számos megkeresésre levelezés útján válaszolni, pedig márcsak a nemrég Pécsélt tartott általános tanítógyűlésen csekélyesen iránt nyilvánuló szeretetteljes tanácsok a tanítóság részéről is édes kötelességemnek teszik, hogy ezenem minden kath. tanítónak megadjam a kívánt felvilágosítást, teszem végre azért is, mert más oldalról úgy is hiába várjak az érdekeltek a kellő fölvilágosítást.

A szóbanforgó olvasókönyvek teljes címzei a következők: „Első olvasó-és tankönyv” és „Második olvasó-és tankönyv” magyarban. „Erőtes Vefe, Reál u. Szabadcs. Erőtes Zabr, dettó Zwetes Zabr.” „Zwetes Vefe, Reál, u. Szabadcs. Erőtes Zabr.” dettó Zwetes Zabr. — németben. Magyarban tehát 2 kötet, németben pedig 4 kötet az új olvasókönyv. Árak kövte magyarban 60 és 80 kr. németben 30 és 30, 40 és 40 kr. A magyar kiadást harman irtuk, Mócsy, Petrovács és alulírta, a németet egyedül alulírta szerkeszté.

Mindkétrendbeli kiadás a tulajdonképeni olvasási anyagon kívül tartalmazza még: a) az összes népiszkolai reálitánitási anyagot, vagyis földirati, történelmi, alkotmánytani és egészségügyi közleményeket hoz és pedig nem pusztán annyit, hogy a reálitánitási támogatására, kiegészítésére elegendő legyen, hanem annyit, hogy a reálitánitást illetőleg más tankönyvekre a tanulónak semmiféle szüksége nincsen.

b) A nyelvyakoztatok minden neméhez anyagot és feladványokat a szinten találunk az új olvasó-és tankönyvekben. Nevezetesen nyelvtani, helyesirási, szó és írásbeli fogalmazási tverszerző példákat, mintákat, szabályokat és feladványokat

c) Új olvasó-és tankönyveink végre kellőszámu egyházi énekeket és világi dalokat is hoznak, még pedig hangjegyekre letéve, hogy a tanítók a dallamok iránt tájékozva legyenek.

Ki kell emelnem továbbá azt, hogy új olvasókönyveink a kathol hitélet élesztésére igen alkalmasak, amennyiben a legendák és az egyháztörténelem köréből is több olvasmányt adnak, vallásos költeményekben nem szűkölködnek és egybeitt is rámutatnak a vallás-erkölcsös nevelés-tanítási mozzanatokra. A németkiadásban arra is van gond fordítva, hogy a különféle írók (Fraktúr, Kursiv, Antiqua) fölvalta mind előforduljanak az olvasókönyvben. Néhány illusztráció fölvelettel megtörté a Szent-István-Társulat e téren is a kezdet nehezégeit.

Ennyit az új olvasókönyvek tartalmáról és külső becsásáról.

Helyes használati módjuk szakavatott tanítókat tételül föl, olyanokat, kik alapos paedagogiai kiképzéssel hagytak el a képezdét és szaklapon buzgó tanulmányozása által folytonosan törekednek ismereteik kiegészítésére és korszerűsük vételeire. Aki nem rendelkezik tñtész, beható didaktikai ismeretekkel, az csak kontár módjára fog az új olvasókönyvekkel elbánhatni. És hogy az ügyes és jeles tanítók mellett számos kevésbé ügyes egyén is találkozik megynében is, azt tagadni nem lehet, de csodálni sem. Hisz vannak, tájaldom, még ez idő szerint is képezdi neveléstanárokat, kik a népiszkolai tanításmódot csak hírből ismerik, az olvasókönyvek gazdag irodalmáról homályos sejtélemmel sem bírnak, az olvasókönyvek berendezéséhez és kezeléséhez annyit értenek, mint hajdu a harangöntéshez és kiknek ügyefogyottságánál csak azon mezéség nagyobb, melyvel tudatlanságukban paedagogiai kérdésekhez hozzászólnak és ama blunós hatás nagyobb, melyet eredménytelen működésük által tanítványaira gyakorolnak. Igen természetes, hogy, ily tanárok névendékei nem képesek egyetlenegy olvasmányt sem kezelni, akármely olvasókönyv rendeltetését is helyesen föl fogni.

Amennyire rövid pár sorban lehetséges, megkísérem a következőben az új olvasókönyvek használati módját körvonalozni.

Az új olvasókönyvek tisztán 1 és 2 tanítóval bíró iskolák számára szerkesztve és oly berendezésűek, hogy az „Első olvasó-és tankönyv” mindkét részét (németben mindkét kötetét) a 3. és 4. évfolyam használja, a „Második olvasó-és tankönyv” mindkét részét (németben mindkét kötetét) pedig az 5. és 6. évfolyam.

Csak hogy nem akképp, mint azt tévesen több helyütt teszik, miszerint a 3. évfolyamban az „Első olvasókönyv” első részét („Egyik év”) a 4. évfolyamban a második részét („Második év”) használják és hasonlóan az 5. évben a „Második olvasókönyv” első és a 6. évben annak második részét. Mert ha ezt tennék, akkor az új olvasókönyvek szerkesztésében kiittótt fölvetel tévesztjük szem előtt, mely abban áll, hogy a legmóshóbb körtülmények között működő osztálatlaniskolai tanítóknak lényegesen megkönnyítsük roppant nehéz teendőjét az olvasókönyvnek sajátálós berendezésével. Ezen berendezés pedig abból áll, hogy mind a közép-, mind a felsőztályok reál-és nyelvtananyagát kétféle osztottuk úgy, hogy e két rész egymástól függetlenül is megállhasson, egymást ugyan kiegészítse, de föl ne tételjezz. És ezen elv, melynek bővebb eszetelését tanítóknak a híhetőleg jövő évben megjelenendő kimerítő vezérkönyvben fogják fölteni, képezi az új olvasókönyvek helyes kezelésének főttitkát, Achilles sarkát.

Ezen fölvet telehetségessé, hogy az „Első olvasókönyv” és épen úgy a „Második olvasókönyv” is egyszerre két-két évfolyam névendékeinek kezébe adható még pedig az „Első olvasókönyv” a 3. és 4. évfolyam, a „Második könyv” az 5. és 6. évfolyam kezébe. Azonban egy-egy évben nem kell a 3. és 4. osztálynak az egész „Első olvasókönyvet” végigtanulnia, hanem annak csak felét (mely „Egyik év”-vel van jelölve) a másik fele a következő évre maradjon, midőn ismét a 3. és 4. osztály tanulja azt együtt. Hasonlóan tanulja egyik évben az 5. és 6. osztály a „Második olvasókönyv” első felét („Egyik év”), a következő évben pedig annak második felét („Második év”).

Ilyképp nem kénytelen a tanító az osztálat iskolában különben is szűken kiemert tanítót 4 felé szétforgacsolni, hanem két-két osztályt egyesítve oktat és úgy kétszer-annyi idő áll rendelkezésére mint a osztályokat elkülönítve, mégis a tanítók minden évben újat tanulnak, mivel egy-egy tanévben nem végezzük el az egész anyagot, hanem fölvalta két-két tanévben. Az meg épen nem baj, hogy egyik évfolyam az „Egyik év” fölírattal kezd a tanítást, a másik pedig a „Másik év” fölírattal, mert — mint már említém — e két rész teljesen önálló egymástól, merőben független. Ez épen az osztálatlaniskolai tanításnak legsarkalatosabb titka, oly titok, melyet megoldani eddigelé olvasókönyvekkel bensenki sem kísérelt meg rajtunk kívül Bizonny, hogy az új olvasókönyveknek is megvannak a maga fogatkozásai, melyek a dolog természeténél fogva sajátálósak is lehetnek és épen ez okból újra föl hívom a szakfőrkat tanulmányozák az új olvasókönyvek tartalomra, terjedelemlre, beosztásra, nyelvezetre és irályra, előadásra és a külsőre nézve és adjanak indokolt véleményüknek a szaklapokban kifejezést, kijelölve egyuttal a hajakait, melyeket a könyvek javítása körül fogantatosítva szeretnék látni. Csak arra kérem az érdekelteket, tegyék ezt több tanulmány, nagyobb száka-vatottság alapján, mint eddig, mert máskülönben fölulálásaik eredménye nem vezetnek. Gondolják meg, hogy az új olvasókönyvek elveit és tervét már az 1883. képviselati országos tanítógyűlés alkalmából tartott külön katolikus értekezlet is magáévá tette, a tervezetet hazánk herzegprímásának, az egri és kalocsai érsekek megbízásából több országos kapacitás fölülvizsgálta és a kéziratot a Szent-István-Társulat csak több jeles egyházi és világi tanfőrül alapos és a kéziratra kedvező bíralata után adta nyomdába. De hogyan is lehetne azt fölteni, hogy hazánk legtekintélyesebb kath. egyesületé több ezer frtnyi iró díjat fizetve valamely munkájért hiába és nyomtatna ezen könyveket több mint 100,000 példányban, ha azok belterekéről eleve biztos meggyőződést nem szerzett volna magának.

Befejezésépen megemlítém, hogy a magyar kiadás is lehet 4 részben megrendelüti, épen úgy, mint a németet is, hogy helyben Weidinger és Valentin könyvárusok raktáron tartják az új olvasókönyveket.

Hazafini tisztelettel

SCHULTZ IMRE,

a Szent-István-Társulat-beli új olvasókönyvek társzerzője és a német kiadás eszközlője.

Törvényszéki csarnok.

Jegyzéke

a pécsi kir. törvényszék büntető osztályánál 1888 évi szeptember 24—29-ig nyilvánosan megtartandó végfőgyűlésnek.

Szeptember 24-én.

Ij. Szűcs István ellen szándékos emberölés kísérlete, hatósági közeg elleni erőszak és súlyos testi sértés miatt.

Studen Ferecz ellen lopás miatt.

Szeptember 26-án.

Bakó József ellen gyilkosság miatt.

Szeptember 28-án.

Jeránt Fránjót ellen szándékos emberölés miatt.

Különfélék.

— 40 éves jubileum A városnak egy tisztelettel álló alakja jubileumot ült tegnáp. Nem előleges reklammal folyt az le, mint az ma nagyon is szokásos, hanem eszenben. Patak y Luczidus az irgalmasrend perjele és főörvosa a szerzetesi fogadalom letételének 40 ik évfordulóját ünnepelte. I. hó 21-én. Szép idő egy ember életében 40 év, de kétszeresen szép akkor, midőn az folytonos munkában töltöttek el. Fáradhatlanul, odaadással dolgozott mindíg, melylyel nemcsak a maga jó nevét emelte, hanem rendjének is becsületet szerzett. Született Szekesfehérvárott 1828-ban, a szerzetbe 1843-ban lépett és 1848. szeptember 21-én tette le az ünneplés szerzetesi fogadalmát. 1864-ben Pécsre jött s azóta itt működik fáradságot nem ismerve, áldásosan. Az ünneplés napján reggeli 7 órakor ünneplés nagymise volt, melyen Rónay Sándor mohácsi prépost-plébános és a rendkonfratere pontifikál fényes segédlettel. Misa alatt ij. Meisner Imre egy két hangra irt esnos miséjét adta elő Buzagits Béla közreműködése mellett. Betétül pedig — ugyancsak az előbbi szerzőtől — Buzagits Béla hatalmas basszus hangjával egy remekül előadott Gradualet énekelte, Egyr Beláné pedig csengő szoprán hangjával egy „Ave Mariát” énekelte Offertoriumra, mi az áhítatot nagyban emelte. Délben fényes ebéd volt. Patak y Luczidus jubileuma alkalmából mi is melegen üdvözöljük s kívánjuk, hogy a szenvedő emberiség enyhítése körül még sokáig működhessek teljes meglegedésben.

— Új templom A pécsi ev. református fiók egyházközég régi óhája, hogy isten házat építhessen, ahol a saját szertartásai szerint tarthassa meg istentiszteletét. A hosszas tárgyalások, melyeket ez ügyben a központi egyház főhatósággal folytattak, odavezettek, hogy a templom fölépítésére kért segély megadatnék s most az építésre alkalmas hely volna hátra. Ezt a helyet azonban venni kellene, ami ismét sok pénzbe kerülne s ennek ingyenes átengedéseért folyamodtak a városhoz. A folyamodás heftőn a közgyűlés előtt tárgyalott, ott, ahol a tanács azt javasolta, hogy a tornacsarnok mellett a Kert-és Gyar-utczára nyitló feres telek egy része engedessék át a templom és lelkeszkál építésére. Egyhangulag fogadtattok el az indítvány, hogy ingyen telek adassék, de a helyre nézve egy kis vita keletkezett. Főrster Béla a tanács által kijelölt helyet nem ajánlja. Tartsa meg azt a város magának, hisz úgy sem rendelkezke a város szabad helyekkel. Littyke József inkább egy teleknek való vételét ajánlja, mintse az a hely építésre. Cziriák Ignác indítványozza, hogy a jövő közgyűlésig ne döntsenek, addig lehet gondolkozni egy más hely fölött A tanács javaslata és Cziriák indítványa fölött szavazásra kerülővén a dolog, a tanács javaslata fogadtattok el. A főt nevezett helyet odaadják tehát, de nem tulajdon jogilag, hanem csak örök használatra, miután a város a püspökségtől a helyet annak idején azon föllettel adott vette át, hogy azt a város nem adhatja el, hanem csak középületekre tartja fönn Ha a hitközség megszűlnék, ugy a templom a város tulajdonába megy át, mint áment a megszűnt torna és tilzótt egylet által épített tornacsarnok. Így a négyelet helyiségénél is a telek a városé. Köteles továbbá a hitközség az építkezés három évben belöl mekkezdeni, és öt évben belöl bevégezni, különben az engedély hatályát veszti.

— Főhercegi pár útazóban. Károly Lajos főherceg és neje Mária Terézia főhercegnő 16-án d. e. 8 óra 13 perczkor — Eszékéről Zágrábba való útazásuk alkalmával — Pécsre érkeztek s az állomás husz percznyi ideig tartózkodtak.

— Frigyes főherceg Baranyában. Frigyes főherceg a múlt héten a bellyei főhercegi uradalomnak a baranyavári járásban fekvő erődszeiben vadászott. Több apró vadon kívül tetemes számu szarvast és őzet lött. A főherceget, ki postagözösön teljes inkognitóban érkezett a bellyei uradalomba s több napi ott tartózkodása alatt a keskendi vadászlatban vett szállást, pénteken indult haza a hajón Pozsonyba.

— Himen. Jeszenszky Tivadar ibafai földbírtokos e hó 15-én vette nőül Budapesten királyi mentvényvel az unitárius egyház szertartásai szerint unokanővérét: Jeszenszky Julit. Mint tanuk Sz. Kiss Gyula és Bakos Károly törvényszéki bírák szerepeltek. — Hoffmann Richárd, a selmezbányai akadémián assisztens, eljegyezte Keinberg

Marcásit Pécsétt. — Veszprémi Jenő színesz, ki két egymásután következő színiindéyent át volt a színházba járó közönségnek kedvence, eljegyezte Agh Flonát, Agh Sándor kassai ügyvéd leányát, a miskolci színtársulat tagját.

— Gulyás Gizella Németországban. Gulyás Gizella zongora-művésznő, kinek ügyegy anyja városunkban telepedett le, november hóban művészi körutrá indul. Még pedig az alkalommal Németországot fogja bejárni. Első fölletpe Berlinben lesz; utána a nagyobb városokban fogja bemutatni művészetét. A Jankó-féle zongorán is fog játszani a hangversenyeken.

— Művészet. Gráits Endre, akadémiás festő, jelenleg a szegszárdi nagy templom restaurálásán dolgozik. Munkájával a nyár folyamán annyira előre haladt, hogy a jövő hónapban már befejezheti. Mint benntünk Szegszárdról több oldalról értesítenek, a Gráits igen jól felelt meg kötelességének, a megoldás munkáját szépen vitte keresztül.

— Egy lépéssel előrébb. A városház újja építésének tervét a szakértő bizottság által fölülvizsgáltatván, a pályázat eredménye a heftői közgyűlésen dőlt el. A bíráló bizottság a 7 pályázó közül az első díjat. „A polgárságnak” jellegűvel ellátott pályamunka 2-ik alternatívája készítőjének, a második díjat pedig a „Pécs” jellegű pályamunka 2-ik alternatívája készítőjének ítélte oda. Mindazonáltal azt javasolta a bizottság, hogy az építkezési program megváltoztatván, a két pályázó között még egy szűkebb pályázat hirdetessék, 200 ft jutalommal s az ez alkalommal legjobb terv szerint renováltatnék a városház. A jellegű levelet fölbonthatván, kitűnt, hogy az első díjat nyert „A polgárságnak” jellegű pályamunka készítője: Lechner ödön budapesti mérnök és Pártos Gyula budapesti építész; a második díjat nyert „Pécs” jellegű pályamunka készítője pedig Ulrich Keresztély budapesti építész. A közgyűlés a javaslat értelmében újabb szűkebb pályázatot fog hirdetni a két jutalomra méltónak talált pályázó között úgy, hogy az építkezési program az előnyösebb kivitelle nézve megváltoztatandó.

— Szakértők egy nyilatkoznak, hogy a Lechner-Pártos féle terv oly egyszerű, hogy ha a szerint vitetik keresztül az építkezés, úgy pártját ritkítja, remek városnáknak lesz.

— Az ipar és kereskedelmi iskolai bizottság melyet a tanács újonnan megalakított tegnap ülésében alakult meg. Előnké Rath Mátyas, ki az elsőfoku rendőrhatalóság nevezett ki. A bizottság saját kebeléből alelnöklül Inczédy Dénes főgym. tanárt, jegyzőül Sziebert Nándor ügyvéd, gondnokul Kellauer Sándort egyhangulag választotta meg. A ülésről térszűke miatt a jövő számban fogunk írni.

— Szüreti multság. A „pécsi dalköszorú” 1888. évi október hó 7-én a Scholzei söracsarnokban saját alapja javára dal-tánc-és tombolával egybekötött szüreti magyar népjelme ünneplést rendez. Műsor: A hajós szerenádj Peché Janos. Szabadságdal Huber Károly. A szép marat Szenturmai E. Gondtöz (Bordal Flotow Ferecz. A terem szőlőskertek alakították át, melyben a szabad lopás meg lesz mindenkinek engedve, de a kit a csöszlök rajternek, minden fűt szőlőért 10 kr-ban marasztaltatik el. Hogy az ünneplés teljesen sikerült és kedélyes legyen, felkértenek a rendezőség által a tisztelt hölgyek, hogy minél számosabban népjelme ruhában megjelenjen sziveskedjenek, nyszűntén az urak is népszeletben szivesen láttnak. Belépti díj személyenkint 50 kr. Kezdeté esti 8 órakor. Egy tombola egy kar 10 kr. Jegyek előre válthatók Alt és Böhm, Hergert József, és Gyimóthi Gyula kar kereskedésébe.

— A városi hidmérleg minden nap lehet mérni. A rendőrkapitányság a városi közgyűlés által utasított arra nézve, hogy a fenn fogó szükség szerint a hidmérleghez a rendőri legénység közlül rendeljen nappal ki valakit, a kia méréseket eszközölheti, miután eddig csak a heti vásári napokon volt ott a rendes mérlegkezelő, már pedig egyéb napokon is szót mérésre jelentkezni

— Kész a szegszárd. A heftői közgyűlésnek tett jelentést a városi tanács a szegszárdi építkezés befejezéséről s az építkezési munkálat fölülvizsgálatáról. Ennek értelmében az építkezés minden tekintetben jónak, megfelelőnek találtott és így a kiküldött bizottság azt át is vette. Az ö-szes kötségek 34,545 ft 6 kr tesznek ki. 922 ft 14 kr. túlkadás van, a mennyiben célzértesség szempontjából a tervezettől egy kissé eltértek. A tanács javaslata tudomásul vétetett és a tulkiadás megszavazottat. Mind kettő egyhangulag.

— Halálzás. B. u. reg Mihály kir. közjegyző, Pécs város több éve át volt polgármestere f. hó 16-án élete 67-ik és házasságának 38-ik évében, hosszas szenvedés után végleglyönülésem meghalt. Hült tetemei f. hó 18-án tételtek öröknyugalomra. (A gyászjelentésen az is áll, hogy 1848—49-ben őrnagy volt, de ez kortársi részéről valótlannak mondatik.) — Kelemen Ákos gyönki aljárbíró, ki iskoláit s jogi tanulmányait Pécsétt végezte, e hó 12-én hosszas szenvedés után, élte 32-ik, házasságának 3-ik évében meghalt Szegszárdon. Tetemete ugyanott e hó 14-én nagy részvét mellett temetve.

— Amerikai szőlő-telep Pécsétt. Miklós Gyula szőlőszeti kormánybiztos jelenléte-

ben megtartott phylloxera-értekezés alkalmával erősen javasolták a városnak, hogy létesítsen egy amerikai szőlő-telepet, hogy ott tapasztalatokat szerezzék arról, mely fajok alkalmasak a mi talajainkban való szaporításra s melyek állanak a phylloxera ellen, esetleg e módszer szerint védekezhesünk szőlőink pusztító ellenségével szemben. A pécsi phylloxera-bizottság ez alapján a közgyűlésen javaslattal állott elő az amerikai szőlőtelep létesítése iránt s a javaslatot a közgyűlés el is fogadta, megbízván a tanácsot, hogy szabadon intézkedjék a hely megválasztása s egyéb tennék dolgában. A közgyűlés azonban e mellett kimondta azt is, hogy a szőlőkezelés által való gyérítést fontartja továbbra is, míg csak az amerikai szőlőtelepen tett észleletek után más módszer nem válik alkalmasabbá.

— A tanulók száma a két középiskolában. A helybeli főgimnáziumban az 1888-89-ik tanévre beiratott 379 tanuló, és pedig az első osztályba 60, a másodikba 53, a 3-ikba 47, a 4-ikbe 60, az 5-ikbe 53, a 6-ikba 42, a 7-ikbe 31, a 8-ikba 33. Az összeg a tavalyi számmal összehasonlítva apadást mutat; tavaly a gimnáziumnak volt 412 tanulója, mihez képest az idei beiratás 33-al kevesebb tanulóval eredményezett. Vallás szerint van közöttük 344 róm. kath., 4 gör. kel., 6 agost. vallású, 3 helvét vallású és 22 mózes vallású; anyanyelvük szerint 348 magyar, 26 német és 5 szláv. — A helybeli főreáliskola beiratott 350 nyilv. rendes tanuló, kik az egyes osztályokba következőképp oszlanak meg. I. A. oszt. 63, I. B. oszt. 62, II. A. oszt. 44, II. B. o. 47, III. o. 59, IV. o. 27, V. o. 18, VI. o. 12, VII. o. 9, VIII. o. 9. A növekedés a múlt évi létszámból viszonyítva 34! (Tehát ugyanannyi, mennyivel a főgimnázium kevesebbet mutat.) A beirt tanulóknak köztük vallásra nézve van: 194 r. kath., 1 gör. n. egyesült, 10 helv. hitvallású, 10 agost. hitvallású és 135 izr. vallású. Anyanyelv nézve pedig 284 magyar, 57 német és 9 borvát.

— Arany lakodalom. Fekete László és neje sztl. Traurig Borbála — Fekete Mihály városi tisztj ügyész szülei — vasárnap ünnepelték meg házasságuknak 50-edik évfordulóját. Az ünnepség a német-örégi kath. plebania-templomban ment végbe, a hol nagy közönség jelenlétében fiuk Fekete Sándor plebanos szép beszéd kíséretében megajdotta a tisztességben megőszült házaspárt. A templomi ünnepélyeséget vidám lakoma követte az aranymezőkös pár lakásán.

— A légszusz-gyár jövedelme. A pécsi légszusz-gyár könyvei a város által ellen őrzés szempontjából — rendszerint átvizs gáltanak. A legutóbbi városi közgyűlésen erről is tettelet jelentést, még pedig azon értelemben, hogy azok rendben találattak. E szerint a nyereség az 1885—86. éven 5740 frt, 1886—87. éven pedig 14,690 frt. Hogy e két nyeresége között a különbség ekkora, az az előbbi években tett építkezéseknek tudandó.

— Zsolnay a kiállításokon. Zsolnay Vilmos majolika-gyáros az idén hat kiállítás jelenet meg. Angolországban kettőn, továbbá Brüsszelben, Barcelonában, Bécsben és Pécsen. A brüsszei kiállítás aranyéremmel tüntetett ki.

— Fa a Dunagőzhajózási társaság részére. Lejarva a városnak a Dunagőzhajózási társasággal 10 évre kötött szerződése a társulat banyáiban kiszolgáltatandó szálla-eladására vonatkozólag, tehát a következő 10 évre új szerződés kötöttet. A hosszas alkudozások után a föltételek úgy állapították meg, hogy a társulat 3 frt 10 kr fizet szálaunkat a városnak, valamint 5%-os erdészeti járulékot is.

— Mennyi állami adót fizetünk? Pécs város közönségére 1888. éven nemeként kivetteltett egyenes állami adó összesen 233,094 frt 49 kr tesz ki; és pedig földad 109,597 frt 17 kr., házberadó 88,795 frt 50 kr., I. és II. osztályu kereseti adó 19,239 frt 20 kr., III. osztályu kereseti adó 48,917 frt 96 kr., IV. osztályu kereseti adó 3918 frt, tőkekamatadó 21,581 frt 96 kr., bányaadó 18,167 frt 4 kr. A város tulajdonát képező ingatlanok és jövedelmek után 1888. évre kivettelt állami adók 9409 frt 41 kr tesznek ki és pedig földadó 1859 frt 13 kr., házberadó 1011 frt 90 kr., tőkekamatadó 4398 frt 67 kr., általános jövedelmi pótdó 2139 frt 71 kr.

— A város egészségügye. A városi tisztj főorvosnak az augusztus hóról beadott jelentése szerint a város közegészségi állapota a nevezett hóban kedvezőten volt s viszonyítva az előző havihoz a megbetegedések és halálozások számát, az tetemesen emelkedett. Meghalt ugyanis júliusban 67, míg augusztusban 98 egyén. Elve születtek Pécs város területén augusztus hóban 102 gyermek, a mely születési számból levonva a halálozások számát, csak 4 cettel mulja fölül a születés a halálozás; de ha leszámítjuk a halottak számából a 13 idegent, kik a kórházban haltak el, akkor a születési szaporulat 17. A szülöttek között volt 47 fiú és 55 leány, tehát 8-al több leány mint fiú; val lára nézve: 86 róm. kath., 5 ágostai, 11 izraelita; törvényesen származása 93, törvénytelen 9. Iker egy izben született, házasságra 19 pár lépett. A meghaltak között volt 55 férfi és 43 nő, tehát 12 vel több férfi mint nő; vallásra nézve 90 róm. kath., 2 ágostai vallású, 1 helvét, 1 gör. keleti, 4 izraelita. A legmagasabb kort egy 82 éves izraelita férfi érte el. Halva született 4 gyermek, 3 fiú, 1 leány. A helybeli összes kórházakban az előző ha-

vihoz képest 26 esetbeli szaporulat állott be. Ápolattatott augusztusban 375 beteg, ezek közül 275 a városi kórházban, 84 az irgalmasok kórházában és 26 a bányatelepi kórházban.

— A hivatalos szüret. Pécs szab. kir. város rönörkapitányi hivatala a szőlőkben való rönör megállapítása és a helyrendör szervezése tárgyában alkotott szabályrendelet 27. §-a értelmében köz tudomásra hozza, hogy a folyó évi szüret megkezdése a Haviboldogasszony, Makárhely, Makáralja, Csoronika, Rókus, Friebeis, Kálvária, Tettye, Csurgó, Bálics és Kis Szökő dűlkben szeptember hó 17-től; az Aranyhegy, Nagy-Szökő, alsó és felső Gyútkés, Rigóder, kis és nagy Piri-csizma, Lämpás, Aligvár, Gesztenyes, Bánom, Czerék, kis és nagy Meszes, Diós, a három Daindöl, Kis mélygyölgy, kis és nagy Postavölgy, végül a Megyeri és nyugati Köhid dűlkben szeptember hó 24-től engedélyeztetik. Megjegyeztetik, hogy az oportó (portugizi) szőlő a kített határidő előtt is szedhető, mely körülmény azonban a rendörkapitányi hivatalban előzetesen bejelentendő. Ezen rendelet ellen véli szőlősgazdák a hivatkozott szabályrendelet 30 ik §-ának rendelkezéséhez képest 2—50 forint terjedelmű pénzbüntetést fognak elmarasztaltatni.

— Az adó augusztus hóban. A kir. adó-felügyelő jelentése szerint Pécsit augusztus hóban egyesben adóban befolyt 42 869 frt 19 kr., mely összeg összehasonlítva a múlt év hasonló havában befolyt 34,602 frt 91 kr-nyi befizetését credemnyvel, az emelkedés 8266 frt 28 kr. Hadmentességi díj fejében befizetett augusztus hóban 81 frt, az év első 8 havában 1818 frt 69 kr., marad tehát még e ezimen 857 frt 38 kr.

— Öngyilkosság. Siklóson folyó hó 10-én Fodor János nyugalmazott pénzügyőri főfelügyelő életének 29 ik évében ag-onlított magát. Tetteinek oka egy részt hosszas gyógyíthatatlannak tartott mellbetegsége, másrészt szőlőnek iránta tanúsított szeretetlensége, mely igen elbűsítá.

— Gazdasági tudósító. A földművelés, ipar-és kereskedelemügyi m. kir. miniszter Trempacher Ede plébikus-laki lakost Baranyavármegye pécsváradjárására nézve, az állandó gazdasági tudósítót tisztelet bízta meg.

— Phylloxera a vidéken. Dezső Miklós szőlőszert és borászati vandortantó a következő helyeken konstátálta Baranyamegyében a szőlőket végpusztulással fenyegető phylloxera jelenlétét: Lánusok, Babarez, Szajk, Versend, Olasz, Mislény, Kis Kozár, Szederkény, Kéménd, Kátoly, Szellő, Ellend, Pereked, Szilágy, Szent-Orszébet, Véménd, Hidas, Pécsvárad, Szabolcs, Fazekas-Boda.

— A mohácsi sziget védőtőlésének befejezése tárgyában a múlt heten a vármegye részéről ismét helyszíni szemle volt Batinán, amelyen a főszolgabíró s a mohácsi főgyámernök is részt vettek. A bizottság konstátálta hogy a jelenlegi rendkívüli nagy vizálással fogva, a töltés befejezését ezéző földmunkákat teljesíteni most lehetetlen. De azért a töltés befejezésére annak idején kített határidő (okt. 31.) nem hosszabbított meg, mit egyébként a főhercegi uradalom nem is kérelmezett, sőt ennek jelen volt képviselői azon reményöknek adtak kifejezést, hogy ha a Duna vizállása szeptember hó végéig a normális állapotot eléri — amit várnak is — október hó végéig képes lesz az uradalom a töltés hiányzó részét teljesen kiépíttetni.

— A jegyzők Budapestén. A magyarországi községi és körgygyök egylete szerdán a fővárosban közgyűlést tartott, melyen a baranyamegyei községi és körgygyök egyletét Fülker József berkesdi és Szűts Károly selleyi jegyzők képviselték.

— Tanítógyűlés. Széchenyben e hó 13-án tanítógyűlés volt, melyen a maria-kéméndi esperesi kerület tanítóit majduem teljes számban voltak jelen. A gyűlés tagjai a kített tetelek fölött eszméiket biggad megokolással fejtegették ki. Az értekezlet Haragó József kerületi esperes szép megnyitó beszéddel nyitotta meg, mely mint első hivatalos beközöntője bizalomgerjesztő volt; az elhunyt Trefort uniszterrel is szépen emlékezett meg.

— A vörös-kereszt-egyleti Erzsébet-kórházban az ápolási díjak a május hóban tartott országos közgyűlés határozata alapján folyó évi október hó 1-től kezdve a következőképen emeltetnek. Az első osztályu betegek naponta 8 forintot (6 frt helyett) fizetnek és ezért külön szóbat (fűtással és világítással, ápolást és orvosok rendelete szerinti étkézést kapnak. A második osztályu betegek a kis szobákban külön külön, a nagy szobákban ketten helyeztetnek el és a lakásért, ápolásért és élelmézésért 4—4 forint (3—3 frt helyett) napi díjat fizetnek. Ezen két osztályba tartozó betegek orvosait szabadon választhatják az Erzsébetkórház orvosai és az egészségügyi tanács orvosi tagjai között.

Ezeknek tiszteletdíja kölcsönös megállapodás tárgyát képezi. A harmadik osztályu ápolási napdíj ezentel is 1 frt 50 kr. marad teljes ellátásért és orvosi gyógykezelésért. Hasonlóképen az alapítványi ágyakon ápoltak is egy mint eddig, jövőben is 75 kr. napi díjat fizetnek. Budapestén, 1888. évi szeptember hó 17-én. Gróf Károlyi Gyula, elnök. Ivánka Imre, gondnok.

Szerkesztői üzenet. X. Y. Z. Várdy Ferencz, lapunk szerkesztője meg a múlt hét végén Budapestre, majd Bécsbe utazott, honnan csak a jövő hét vége felé érkezik vissza. Addig is tehát egy kis türelmet kértünk — Siklóra. 6 frt 90 kr.

Irodalom. Budapesti Hirlap.

A „Budapesti Hirlap”-nak a hazai műveltség-irányítását vette meg alapját. A lap előző fogva megértette a magyar közönség szellemét; minden pártérdek mellőzésével küzdött nemzetünk és jövőjéért, az egyetemes jólelétért; magyarság! Viszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a lappal, fölkarolta azt oly módon, mely pártatlan a magyar újságírás történetében. A hazai sajtóban máig a legfényesebb eredményt a „Budapesti Hirlap” érte el; legnépszerűbb, legterjedtebb lapja az országnak. A külső dolgozóknak egész seregén kívül a szerkesztőségnek annyi belső tagja van, a mennyivel egy magyar lap sem dolgozik; minden rovatot külön vezető gondoz, a helyi tudósítókön kívül, a kik a nap történetét írják. Minden fontosabb bel- vagy külföldi esemény fölötti rendes levelezés körül saját külön tudósító értesít követlenül; a távirati szolgálat immár oly tökéletesen van be rendezve, hogy elmondhatjuk; nem történik a világon semmi jelentékeny dolog a nélkül, hogy a „Budapesti Hirlap” arról rögtön nem adjon hírt és kimerítő tudósítást. A „Budapesti Hirlap” politikai cikkeket Kaas Ivor báró, Rákósy Jenő, Balogh Pál írják más kiváló hazai publicistákkal híven a lap független, magyar, pártérdeket nem ismerő szelleméhez. Politikai hírei széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származnak. Az országgyűlési tudósítók a gyorssal jegyzetok alapján szerkesztik. Magyarországi politikai és közülete fölött távirati értesítések látnak el rendes levelezők, minők el minden városban, sőt nagyobb községben is bír a lap; a „Budapesti Hirlap” távirati tudósításai manap már teljesen egy fokón állnak a világsajtó legjobban szervezett hírszolgálatával. Európa összes metropolisáiban Londonotól Konstantinápolyig saját tudósítók vannak, a kik egy az ott történet eseményeket, mint az elektromos dróton oda futó hírekét rögtön megírtatják. A külföldi rendes tudósítókön kívül minden fontosabb esemény fölött a szerkesztők külön káldatási tagjai külön-egyre és bő értesítést. A „Budapesti Hirlap” e czélra havonként oly öszegret fordít, mint a mennyi ezéző 10 ével még egy-egy hirlap egész költségéle volt; de sikerült is elérnie, hogy ma a leg jobban, leggyorsabban értesítő organuma a sajtó nak. A „Budapesti Hirlap” Tárczaorvosi Teley Sándor gróf, Tóth Béla, Rákósy Viktor (Stipulens) és több kiváló írők közreműködésével, a lapnak egyik erőssége s mindig gondot fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán. A napirovatokat kitűnő zeurnalisták szerkesztik s a helyi értesülés ismert legfényesebb tudósítókra van bízva. Rendörégi és törvényeszközi rovatát külön-külön szerkesztői a főváros sötét eseményeit is mindig oly hangon tárgyalják, hogy a „Budapesti Hirlap” helyét foglalhat minden család asztalán. A közgazdasági rovatban a magyar gazda, birtokos, iparos, kereskedő megtalálja mindazt, a mi tájékozására szükséges. A regénykarnokban csak kiváló írők legújabb műveit közölik. Az előfizetés föltételei: Egész évre 14 frt, félére 7 frt, negyed-évre 3 frt 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr. Az előfizetések vidékről legelőszérűben postautalvány nyal eszközölhetők következők ezim alatt: A „Budapesti Hirlap” kiadó-hivatalának, IV. kerület, kalap-utca 16. szám. (2-1)

Gabona-árjegyzék

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes Buza, Kétszeres, Rozs, Árpa, Kukoricza, Hajdina, Zab, Széna, Szalma.

NAGY FERENCZ lapulajdonos. KIS JÓZSEF, VÁRADY FERENCZ. lapvezér, felelős szerkesztő.

Nyilt-tér.*

Fogadja Pécs szab. kir. város t. tisztikara, valamint mindazon rokonok, jó barátok és ismerősök, kik boldogult BUBREG MIHÁLY kir. közjegyző, volt polgármester elhunya alkalmával őszinte részvétlnek kifejezését alni kegyeskedtek — legforróbb köszönetünk nyilvánítását. Pécsen, 1888. szept. 19-én. A gyászoló család.

Hirdetések.

Közvetítő kerestetik, ki Pécsen egy belvárosi emeletes házat és hozzá tartozó egy hold szőlőt együtt vagy külön leendő eladását eszli: a közvetítő díjaztatik az alku megkötése esetén. — Felvilágosítás e lap kiadó-hivatalában nyerhető.

Árverési hirdetmény.

Öllé István ügyvéd pécsi lakos végrehajtónak Tóti József és neje Utro-betz Katalin köv. szőlősi lakosok végrehajtást szecüendő elleni 60 frt töke követeles és járuléki iránti végrehajtási ügyében.

Az 1888. évi október hó 2-ik napján d. e. 9 órákor Kövágó-Szöllős községben a bírói lakban megtartandó nyilvános árverésen árverezés alá bocsátat a pécsi kir. törvényszék, a pécsi kir. járásbíróság területén levő a Kövágó-Szöllős határában a kövágó-szöllősi 4. sz. telekjekben I. alott felvett 43. sz. ház, udvar kert és 2088. szesz. fekvőségre 160 frt becserában, az ugyanazon telekjekben + alatt 518. szesz. szőlőre 24 frt, + 520 szesz. szőlőre 24 frt és a + 522 szesz. szőlőre 22 frtban ezenem megállapított kikiáltási árban. Ezen árverésen fent körlírt ingatlanok a kikiáltási áron alól is eladhatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becserának 10%-át, vagyis 16 frt, 2 frt 40 kr., 2 frt 40 kr., és 2 frt 20 krt kérszében, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kikiáltott övedésképes értékpapírban a kikiáltott övedékes letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánat pénznek a bíróságnál öleleges elhelyezéséről kikiáltott szabályzót elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság 1888. évi július hó 21-én.

Váry Gyula, kir. törvényszéki bíró.

Árverési hirdetmény.

A tek. bizotts. közgyűlések f. é. szeptember hó 17-én 107/9263/9960 sz. a. határozata folytán ezenem közhírre teszem, miként Pécs szab. kir. város területén a

helypénzeszedési jog

f. évi október 1-től kezdve három egymásutáni évre évenkénti 30000 frt és 100 drb. cs. k. arany mint bérösszeg kikiáltása mellett — hivatalos helyiségben (városház II. em. 33. ajtó) f. évi szeptember 26-án d. e. 10 órákor tartandó nyilvános árverés és zárt ajánlati tárgyalás útján bérbeadhatni fog. Felhivatnak tehát a bérleti szándékozők, miként a kikiáltási ár 10%-kának megfelelő bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatukat legkésőbb f. szeptember hó 25-én d. u. 5 óráig a polgármesteri hivatalnál nyújtsák be, avagy ily bánatpénzzel ellátva a szóbeli árverésen jelenjenek meg. A részletes feltételek nálam a d. e. hivatalos órák alatt bárnaikor betekinthezők. Pécsen, 1888. szeptember 18-án. Jilly Alajos, vár. tanácsos.

Üvegedény-kereskedés

Siklóson, a legelénkebb helyen, egy különös keresletnek örvendő koporsó-raktárral elutazás miatt, teljes egészben eladó. Bővebb értesítést ad e lap kiadóhivatala.

nagyharsányi pusztá

1889. évi január 1-től számítandó 6 vagy 12 évre bérbeadó. Területe 912 (1200 öles) hold; évi haszonbér 6500 frt. Bővebb értesítést nyerhetni Lösch János uradalmi számtartónál a siklósi várban, vasárnap, szerdai vagy pénteki napon a délelőtti órákban.

The Neuchate! Asphalte Company Limited

kizárólagos engedményese a Val de Travers asphalte bányáknak Helvéciában részvénytőke 1,000,000 font Sterling Főszékhely: London. Fióktelep: Budapest, V., Ferencz József-tér 6. sz. elvállal mindennemű asphalte-munkákat, nevezetesen: kocsiutak, járdák, udvarok, kapualjak, istállók, konyhák stb. beburkolását és különösen nedves falak kiszáritását. jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, melyeknek köszöni, hogy a nevezetesebb magyar vidéki városokban eddig majdnem kizárólag minden, 1887. végéig összesen 90,000 m²-méterre rugó munkát készített, Budapestén 235,000 m²-métert és az egész világon közel 7 millió m²-métert. Felvilágosításokkal, árjegyzékekkel szívesen szolgálunk. Az igazgatóság.

Hirdetmény.

A pécsi kir. pénzügyigazgatóság részéről közhírre tetteik, miszerint az 1889., 1890. és 1891. ében szükséges lendő dohány-javaknak a pécsi vasúti állomástól a dohányraktárba való szállítása és beraktározása, — ugy dohány-javak, üres tartályok és zsákoknak a dohányraktárból nevezett vasúti állomáshoz való fuvarozása czéljából, folyó évi október 10-én délelőtt 10 órákor írásbeli ajánlatok útján árlejtés tartatik.

Az ajánlatokhoz 300 frt, azaz háromszáz frt bánatpénz esatoalandó és folyó évi október hó 9-éig délután 5 óráig alulírt pénzügyi igazgatóság főnökénél benyújtandó.

Pécsen, 1888. szept. 13-án. M. kir. Pénzügyigazgatóság; Dragonescu

SERTÉSPOR

a leghathatósabb szer és biztos segély a sertés étvágyhiányánál, mely eddig még minden kísérletnél belbizonyult. Miért is ajánlom a gazdasági közönségnek a beteg állatok megkísérlésére.

Ára: 1 kilónak (50 darab sertés vagy 100 darab malacnak) 2 frt. Ára: 1 csomagnak (1 db. sertésnek) 10 kr.

Kapható: Lill János fűszerkereskedésében PÉCSEN.